

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namin da mandagit uŋun dima nandaman. Mani on papia mandagit amin uŋun Juda amin dakon Piŋkop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap toŋ uŋun pakyarŋsi nandisak amin kinda da mandagit yaŋ nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit uŋun do mandagit, nido Yesu yipmaŋek tobiŋ saŋbek saŋbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do paŋpulugaŋek Yesu dima yipman detni do mandagit. Papia on da nandan gadatni paŋteban aŋek Piŋkop da Yesu Kristo obakon da pi madep agit uŋun do yosok. Kristo kalon dagan Piŋkop dakon aŋpak bamisi uŋun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu uŋun Piŋkop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jiŋi ae tepmiyo madepsi pagit, yaŋ aŋek uŋun kosiron da miŋat aminyo dakon paŋpulugok amini dagagit (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit uŋun yapman mudosok, ae aŋelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Piŋkop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigit, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu uŋun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, aŋek nandan gadan imni amin yokwikon baŋ tagi timitjak. Piŋkop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban da yagit, uŋun Yesu da yo bami don asak uŋun dakon tilak baŋ awit.

On papia da miŋat aminyo dakon nandan gadat paŋteban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi toŋ (kilapmi 11). Yaŋ yosok, jiŋi morapmi noman taŋ damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wigek kimot ani. Yesu pakyarŋsi sintan kaŋek aŋpakni yolek jiŋi tepmiyo pabiŋ yopni do yosok.

Piņkop dakon Monji da gen niyisak
(*Kilapmi 1-2*)

Yesu Kristo uņun Piņkop dakon Monji

1 ¹Kalipsigwan Piņkop da kombi amini paņtagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyiņban babiknin da nandawit. ²^aMani abisok mibi bisap ekwamaņon Piņkop da geni Monjikon da niyigit. Monji uņun da yo morap timitjak do manjigit, ae uņun da kisiron da miktım gat ae kundukon yo morap toņ gat wasaņ yopgut. ³^bMonji da Piņkop dakon tilim gilgwani gat teņteņosok. Iyi uņun Piņkop yombemsi asak. Geni tapmimi toņ uņun da miktım gat ae kundu gat jonjikban tebai tomal. Uņun da amin dakon yokwini sugaņ paņmilip aban kilegisi awit, aņakwa Kwen Kokupmon Piņkop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yikgit.

Piņkop Monji da aņelo yapmaņdak

⁴^cDat da Monji do man ingut uņun wukwisi, uņun da aņelo dakon mani yapmaņ mudosok, do Monji uņun da aņelo dakon wukwisini egisak.

⁵^dUņun yaņsi nandamaņ, nido Piņkop da Monji yaņ iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yaņ iyigit:

“Nak da Datni egapbo uņun da Monjino egipjak.”

Piņkop da aņelo kinda do gen yaņ dimasi iyigit. ⁶^eAe Piņkop da Monji mibiltogi miktımmon yabegek yaņ yagit:

“Piņkop dakon aņelo kisi morap da gawak imiņ kimotni.”

⁷^fPiņkop da aņelo do gen kinda yaņ yagit:

“Uņun da aņeloni aban mirim dagoņ.

Uņun da oman amini aban mileņasip dagoņ.”

⁸^gMani Monji do yaņ yagit:

“Piņkop, gak kila amin madep toktok teban egi aņaņ kikdisal.

Gak da aņpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak aņpak kilegi do galak taņek aņpak yokwi do dima galak tosol.

Yaņ asal do nak Piņkopgo da man madep gamaņek bit nelak soņ gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapmaņ mudosok.”

¹⁰^hPiņkop da Monji aeni yaņ iyigit:

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altaņakwa gak da on miktım dakon jonitni wasagił da tebaisi tosol.

^a 1.2 Jn 1.3 ^b 1.3 Jn 14.9; Kol 1.20; Ibr 8.1 ^c 1.4 Pil 2.9 ^d 1.5 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 2.7; Ya 13.33 ^e 1.6 GT 32.43; Ro 8.29 ^f 1.7 Kap 104.4 ^g 1.8-9 Kap 45.6-7
^h 1.10-12 Kap 102.25-27

Ae kundukon yo morap toŋ uŋun kisitgo da wasagit.

11 Kundu gat miŋtim gat wagil tasik tokdamal, mani gak toktok teban egipdisal.

Uŋun imal giranŋi da yaŋ pasildamal.

12 Uŋun gak da yaliŋ yitnaŋ yaŋ giroŋitdisal.

Gak da amin da imal kulabik aŋ, uŋuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon bisap mudok mudogi mini.”

13 ⁱKalip Piŋkop da Monji yaŋ iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo piŋbiggo egipni.”

Mani ni bisapmon aŋelo kindo do Piŋkop da gen uŋuden kindo yaŋgit?

Dimasi! ¹⁴Aŋelo uŋun oman amin gin. Uŋun wup, Piŋkop da miŋat aminyo yokwikon baŋ timitdisak uŋun paŋpulugoni do yabekdak.

Piŋkop da nin yokwikon baŋ timikgit uŋun yo madepsi

2 ¹Piŋkop dakon Monji man madep pagit, do gen nandagimaŋ uŋun nandak nandakninon da tebai abidaŋek guramik kimotneŋ. Gen uŋun guramit do alek taŋek di diwalik pikwam. ²^kKalip babiknin Piŋkop da gen yoyik do aŋelo da gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap gen uŋun iragek abiŋ yipgwit, uŋun aŋpak yokwi awit uŋun da aripmon tomni yokwisi timikgwit. ³^lPiŋkop da nin yokwikon baŋ timit do pi agit uŋun yo madepsi, do nin Piŋkop da pi agit uŋun do nandano yo isali asak kaŋ, kosit niaŋon da yokwi dakon kobogi yapneŋ? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon baŋ timit do yaŋ teŋteŋagit. Aŋakwan geni nandawit amin da yaŋ niyiwit, “Gen uŋun bamisi gin.” ⁴^mAe Piŋkop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi toŋ mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap uŋun agit da Monji dakon gen uŋun bamisi yaŋ nolŋban komaŋ.

Yokwikon Baŋ Timit Timit Aminin dakon gen

⁵Ae egip egip kalugi egipdamaŋ do yomaŋ uŋun aŋelo da kila ani do Piŋkop da dima yaŋ mudaŋ yomgut. ⁶ⁿPiŋkop da papiakon timi kindakon amin kindo da yaŋ yaŋgit:

“Piŋkop, amin uŋun niaŋen baŋ uŋun do nandak nandak aŋegisal?

Amin uŋun yo isali.

Gak nido kilani aŋegisal?

⁷Gak da amin yopbi bisap pisipmisok aŋelo dakon piŋbini egipgwit.

ⁱ 1.13 Kap 110.1 ^j 1.14 Kap 34.7; 91.11 ^k 2.2 Gal 3.19 ^l 2.3 Ibr 10.29; 12.25
^m 2.4 Mk 16.20; 1Ko 12.4,11 ⁿ 2.6-8 Kap 8.4-6

Gak da amin paŋenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon piŋbi egipni do yaŋ mudarŋ nimgul.”
Uŋun da yo morap kilani ani do yaŋ yosok, do yo kinda isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima aŋ, yo diwari dakon kilani baŋ gin aŋ. ⁹ Mani nin Yesu komaŋ. Piŋkop da bisap pisipmisok yipban aŋelo dakon piŋbini egipgut. Mani Piŋkop da nandaŋ yawotni do aŋek Yesu yabekban miŋat amin morap dakon tamo abidaneŋ tepmi madepsi paŋek kimakgit, do Piŋkop da aŋenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Piŋkop uŋun yo morap dakon ami, ae uŋun da yo morap wasagit. Uŋun monji gwayoni morapmi timik paŋki yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yaŋ nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, aŋek tepmi uŋun pagit do aŋek uŋun da miŋat aminyo dakon yokwikon baŋ timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Piŋkop da yaŋ aban kilek tagit. ¹¹ ^PYesu gat, ae miŋat aminyo paŋmilip aban telagi awit amin kabi gat uŋun Datni kaloŋi kinda gin. Yaŋ do aŋek “not” yaŋ yoyik do mayagi dima nandisak. ¹² ^UUŋun yaŋ yagit:

“Nak da gak dakon man madep notnokon yaŋ tetŋetŋokeŋ.

Piŋkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man uŋun da binapmon yaŋ aŋkisiken.”

¹³ ^AAe yaŋ yagit:

“Egip egipno Piŋkopmon tosoŋ yaŋsi nandakeŋ.”

Ae kinda gat yaŋ yagit:

“Koki, nak Piŋkop da monji gwayoni namgut nak uŋun gat oni ekwamaŋ.”

Yesu nin paŋpulugok do amin dagagit

¹⁴ ^SPiŋkop dakon monji gwayoni uŋun giptim ae yawiniyo toŋ, uŋun aminsi gin, do Yesu uŋun kisi amin dagagit. Aŋek miŋat aminyo kimot yomisak dakon tapmim taŋ imisak amin Sunduk, uŋun aŋupbal ak do aŋek kimakgit. ¹⁵ Miŋat aminyo kimot do pasolgoŋ, aŋek miktimon ekwaŋ bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yaŋ ekwaŋ. Mani Yesu uŋun dam teban yipmaŋ detni do aŋek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu aŋelo paŋpulugok do aŋek pi uŋun dima agit. Uŋun Abraham dakon babikni paŋpulugok do aŋek pi uŋun agit. ¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombemsi dagaŋek bupmikon da, ae pi agak

° 2.9 Pil 2.8-9 P 2.11 Mt 25.40 ¶ 2.12 Kap 22.22 † 2.13 Ais 8.17-18 § 2.14 1Jn 3.8; PA 12.10

tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Piŋkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi aŋ kimokdok, ae bupmini madepsi. ¹⁸Paŋkilit noman taŋ iba iyi tepmi pagit, do miŋat aminyo paŋkilit noman taŋ yoba tagi paŋpulugosak.

Yesu dakon man madep da Moses dakon man madep yapmaŋdak

(Kilapmi 3.1–4.13)

3 ¹Yaŋdo, telagi not kabi, Piŋkop Kwen Kokup egisak uŋun da jiyo kisi yaŋ damisak. Ji Yesu do pakyaŋsi nandani. Uŋun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandaŋ gadaŋ imiŋek mani do yaŋ teŋteŋok amaŋ amin uŋun.

²Piŋkop da pi uŋun iban kalip Moses da miŋat aminyo Piŋkop dakon yut madep da yaŋ agakwa pini tagisi aŋek miŋat aminyoni paŋpulugagit, uŋudeŋ gin Yesu yo kisi Piŋkop dakon pi tagisi agit. ³Mani, nandamaŋ, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmaŋdak. Do Piŋkop da Yesu do man madep iŋgut uŋun da Moses dakon man madep yapmaŋdak. ⁴Yut morap kaloŋ kaloŋ amin da awalgwit, mani Piŋkop da yo morap wasagit. ⁵“Moses uŋun Piŋkop dakon oman amini egipgut, egek Piŋkop dakon gen guramik kimagek Piŋkop da yutnon pi agit. Uŋun Piŋkop da yo don yaŋ teŋteŋosak uŋun dakon yaŋ teŋteŋok amin egipgut. ⁶Mani Kristo Piŋkop dakon Monji da miŋat aminyo Piŋkop dakon yut ekwaŋ uŋun kilani asak dakon pi taŋ imisak. Aŋek Piŋkop dakon gen guramik kimagek pi uŋun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandaŋ gadat tebaisi aŋek Amin Tagi da yo tagisi aŋ nimdisak uŋun do jomjom aneŋ kaŋ, ninyo kisi Piŋkop dakon yutni ekwamaŋ.

Gen pabiŋ yopmaŋgaŋ amin yik yawot dima akdaŋ

⁷Yaŋ do aŋek Telagi Wup da yaŋ yosok:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandani kaŋ,

⁸ *kalip babilji da kwen wigik awit bisapmon geni abiiŋ yipgwit, uŋudeŋ ji but teban dima ani.

⁹ Uŋun miŋtim amin dima ekwaŋ timon nak aŋkewalgwit.

Aŋek bilak 40 da aripmon pi tapmimi toŋ agim uŋun kawit.

¹⁰ Yaŋ aba uŋun miŋat aminyo do butjapsi nandaŋek yaŋ yagim, ‘Butnikon da nak dima nolgaŋ.

Bisapmi bisapmi kosit yipmaŋ yomgum uŋun si yapmaŋgaŋ.’

¹¹ *Do butjap nandaŋek yaŋ teban tok aŋek yaŋ yoyigim,

^t 3.1-2 IDT 12.7; Ibr 4.14; 7.26 ^u 3.5 IDT 12.7; GT 18.15-19 ^v 3.7-11 Kap 95.7-11
^w 3.8 TP 17.7; IDT 20.2-5 ^x 3.11 IDT 14.21-23

‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’ ”

¹²Not kabi, ji kaŋ kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandajek nandan gadatni yipmaŋ degek Piŋkop egip egipmi toŋ manji di iban. ¹³Bisap mini abisok gin ekwamaŋ, do gildari gildari ji kalon kalon paŋmuwukbi diwari do gen tagisi baŋ yoyini, aŋek buri paŋteban ani. Aŋpak yokwi da jikon kinda aŋkewalban but teban di aban. ¹⁴Nin Piŋkop wasaŋek nandan gadaŋ imgumaŋ bisapmon, nandan gadat tebaisi agimaŋ. Nandan gadatnin aŋteban aŋapno teban taŋakwan wiŋi kimotneŋ dakon bisapmon wiŋisak kaŋ, nin Kristo dakon notnisi egipdamaŋ.

¹⁵”Ji mama gen do dima iŋtoni. Gen uŋun yaŋ:

“Ji abisok Piŋkop dakon gen nandani kaŋ, kalip babikji da kwen wiŋik awit bisapmon geni abiŋ yipgwit, uŋudeŋ but teban dima ani.”

¹⁶”Namin amin da kalip Piŋkop dakon gen nandajek kwen wiŋik aŋek geni abiŋ yipgwit? Miŋat aminyo Moses da timikban Isip yipmaŋ opgwit uŋun daŋin aŋpak uŋun awit. ¹⁷”Ae Piŋkop da namin do bilak 40 da arip butjap nandan yomgut? Miŋat aminyo yokwi aŋek kimakgwit aŋakwa giptimni miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi miktimon tawit amin uŋun do butjap nandagit. ¹⁸Piŋkop da namin amin kabi da yik yawot kokupmon aripmi dima kini do gen tebaisi yaŋ aŋteban agit? Miŋat aminyo geni abiŋ yipgwit uŋun dogin agit. ¹⁹Do nandamaŋ, miŋat aminyo uŋun Piŋkop dima nandan gadaŋ imgwit, mibili yaŋ do aŋek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

Piŋkop dakon miŋat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

4 ¹Piŋkop da nin timik yik yawot kokupmon paŋkik do yaŋ teban tok agit. Do nin si pasalek kaŋ kimotneŋ, Piŋkop da jikon amin kinda uŋun kokupmon aripmi dima kikdisak yaŋ kinda di kaŋban. ²Kalip Israel amin da nandawit, uŋudeŋ gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagimaŋ. Mani isal nandawit, aŋek Piŋkop gen do dima nandan gadawit. Do Gen Bin Tagisi uŋun nandawit da dima paŋpulugagit. ³^bMani miŋat aminyo nin Piŋkop nandan gadaŋ imamaŋ nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwamaŋ. Kalip Piŋkop da kokup uŋun do nandajek gen yaŋ yagit:

“Do nak butjap nandajek yaŋ teban tok aŋek yaŋ yoyigim,
‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’ ”

Mani kalipsigwan Piŋkop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi aŋ mudajek yik yawot kokupni kisi aŋnoman agit. ⁴”Piŋkop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yaŋ yagit:

^y 3.15 Ibr 3.7-8 ^z 3.16 IDT 14.1-35 ^a 3.17 1Ko 10.10 ^b 4.3 Kap 95.11; Ibr 3.11
^c 4.4 WW 2.2

“Piŋkop da gildat 7 non pi morap aŋ mudagit pindakgit, aŋek uŋun gildaron yik yawot agit.”

^{5d}Ae gen uŋun mibiltok kamaŋ uŋun da yaŋ yosok, “Uŋun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdaŋ.” ⁶Uŋun da yaŋ nolisak, Piŋkop dakon yik yawot kokup uŋun tosok, mani amin diwari uŋungwan dima pigiwit, nido uŋun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit. ^{7e}Yaŋ do aŋek Piŋkop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmaŋek uŋun gildat do “Abisok” yaŋ yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirinŋit aŋek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yamaŋ, uŋun yaŋ:

“Abisok ji nak Piŋkop dakon gen nandani kaŋ, but teban dima ani.”

^{8f}Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Piŋkop da bisap kindakon don yom do dima yaŋban. ⁹Do nin nandamaŋ, Piŋkop dakon miŋat aminyo yik yawot taŋ yomisak. Uŋun Sabat yik yawot bisap yombem. ^{10g}Do yik yawot kokupgwan pigisak amin uŋun kalip Piŋkop da pi wasip aŋek yik yawot agit, uŋudeŋ gin pini yipmaŋek yik yawot asak. ¹¹Do nin yik yawot kokupgwan pigik do pi tebaisi aneŋ. Kalip gen pabin yop aŋpak awit uŋudeŋ amin kinda gen pabin yop aŋek yik yawot dima di abidaŋban.

^{12h}Nido Piŋkop gen uŋun egip egipmi toŋ, ae tapmimni madep. Geni uŋun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri toŋ uŋun yapmaŋdak. Gen uŋun da amin yaban mikgwansi pigisak. Pigeŋ amin gat ae wup gat yamaŋ pidosok, ae kidat dakon saŋbek gat ae wuk gat kisi yamaŋ pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat uŋun pakyaŋsi nandaŋ mudosok. ¹³Piŋkop da yo morap wasagit, uŋun kindasok Piŋkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisaŋbisi ae nomansi Piŋkop da dabilon toŋ. Ae Piŋkop da yaŋban nin aŋpak morap agimaŋ gat pi morap agimaŋ uŋun dakon mibili iyin mudokdamaŋ.

Yesu uŋun mukwa sogok dakon mibiltok aminin

(*Kilapmi 4.14–10.39*)

Yesu Kwen Kokupmon egek saŋbek saŋbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ⁱNin aŋpak morap agimaŋ uŋun Piŋkop iyin mudokdamaŋ, do nin Yesu nandaŋ gadaŋ imin kimotneŋ. Yesu uŋun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, uŋun Kwen Kokupgwansi wigigit. Uŋun Yesu uŋun Piŋkop

^d 4.5 Kap 95.11 ^e 4.7 Kap 95.7-8 ^f 4.8 GT 31.7; Jos 22.4 ^g 4.10 Ibr 4.4
^h 4.12 Ep 6.17; PA 1.16; 19.13-15 ⁱ 4.14 Ibr 3.1; 10.23

dakon Monji. Do nin nandaj gadatnin ujun yaŋ terterjok amañ ujun tebaisi abidoneŋ. ¹⁵Mukwa Sogok Mibiltok Aminin ujun da nin do bupmi nandajek nin tapmimnin madep dima ujun nandisak. Nido paŋkewal morap ninon noman toŋ ujun Yesu yo kisi noman taŋ imgwit, mani yokwi dima agit. ¹⁶Do nin jiginin toŋ bisapmon bisit anjek pasol pasoli mini Piŋkop da kila amin madep yityit tamonikon kineŋ. Ujun nandaj yawot aminsi, ujun da bupmi ae nandaj yawok niminek nin tagi paŋpulgusak.

5 ¹Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili ujun yaŋ. Piŋkop da amin kinda abidaj miŋat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Ujun Piŋkop do but galak dakon yo mibili mibili imim gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi baŋ asak. ²Iyi miktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Piŋkop dakon kosit yipmaŋ dekgan amin anpak yawori aŋ yomisak. ³^kUjun tapmimni madep dima do miŋat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴^lAmin kinda da galak toknikon “Nak man madep paŋek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipbeŋ” yaŋ aripmi dima yosak. Kalip Piŋkop da Aron yaŋ imgut ujuden Piŋkop da amin kinda yaŋ imiŋakwan pi ujun abidosok.

⁵^mAe Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Piŋkop da iyi ujun pi asak do manjigit. Piŋkop da yaŋ iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ⁿAe timi kindakon Piŋkop da yaŋ yosok:

“Gak mukwa sogok amin toktoŋi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷^oYesu miktimon egipgut bisapmon, Piŋkop do bisit agit. Ujun nandagit, Piŋkop da kimoron naŋ aripmi tagi abidosak yaŋ nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yaŋ tidajek kunam morapmi takgit. Ujun iyi do nandaban piŋakwan Piŋkop gawak iminek egipgut, do Piŋkop da bisitni nandaj imgut. ⁸Yesu ujun Piŋkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit ujun da Piŋkop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyin dekgit. ⁹Tepmi paŋek Piŋkop da pi imgut ujun aŋ mudajek amin morap geni guramiŋgan ujun yokwini wiririk yominek egip egip teban yomyom amini dagagit. ¹⁰Ae Piŋkop da Yesu manjinek yaŋ yagit, “Gak mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kinda Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin moniŋ da tilagon dima egipneŋ

¹¹Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok aminin dakon geni morapmi toŋ. Nin ujun do dayik do nandamaŋ. Mani nandak nandakji yo tepmi

j 4.16 Ibr 10.19 k 5.3 MS 9.7; 16.6 l 5.4 TP 28.1 m 5.5 Kap 2.7 n 5.6 Kap 110.4; Ibr 6.20; 7.1 o 5.7 Mt 26.36-46; Pil 2.6-8

timit timit da arip dima, do nin gen unun dakon mibili ji dolik do an̄tidok aman̄. ¹²PJi paŋmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da amin diwari Piŋkop gen do yoyiŋdet pi tagi agagi, mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak an̄, do amin di da aeni Piŋkop gen dakon gen madep madep unun dayiŋdetni kaŋ tagi. Ji jap tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da tilak sigin ekwan̄. ¹³Nin nandaman̄, mum baŋgin noŋ amin unun amin moniŋ. An̄pak kilegi unun niaŋ unun dima nandan̄. ¹⁴Mani jap tebai unun amin madep kili abi dakon. Unuden amin bisap morapmi an̄pak jit da tagi ae jit da yokwi unun paŋkiligek kili kokwinikgwit, do abisok tagisi nandan̄ pisaŋ mudan̄.

Nin si teban taŋ egek Piŋkop da yo tagi an̄nimjak do jomjom aneŋ

6 ¹⁻²Do nin kalip Kristo dakon gen niyiŋdet abi unun dogin dima yoneŋ. Nin yaŋ gin sigin aneŋ kaŋ, nin yut dakon gwak bisap morapmi maŋek yut dima witjamaŋ da yaŋ asak. Do nin saŋbeneŋ gen yaŋ baŋ gin dima yoneŋ: but tobił aŋek an̄pak morap kimot paŋalon an̄ unun manji yomyom dakon gen, ae Piŋkop nandan̄ gadaŋ imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da piđokdaŋ dakon gen, ae nin morap kisi Piŋkop da kokwin aŋek kobogi dagok dagogi mini abidokdamaŋ, unun dakon gen. Unuden gen baŋgin dima timik egipneŋ. Nin amin madep kili abi dakon yoyiŋdet baŋ aneŋ. ³Piŋkop da yaŋ tagi aneŋ do nandisak kaŋ, tagi aneŋ.

⁴⁻⁶Amin diwari Piŋkop da teŋteŋini yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili an̄kiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Piŋkop gen an̄kiligek unun yo tagisi yaŋ kili nandawit, ae Piŋkop da wasaŋek Amin Kila Asak dakon tapmim kaŋek unun yo tagisi yaŋ kili nandawit. Unuden amin yokwikon maŋek Piŋkop manji imni kaŋ, tobił abineŋ but tobił asak dakon kosit mini. An̄pak unun asak da, iyi Piŋkop dakon Monji tilak kindapmon aeni an̄akdak. Unun amin da jigilak yaŋ imni yaŋ do tilak kindapmon aeni awigi an̄akdak.

⁷Nandani, nak tilak kinda abeŋ. Bisap morapmi sikak mosok, an̄akwan miŋtim da sikak abidaneŋ pi awit amin paŋpuluganeŋ jap tagisi paŋalon an̄ yomjak kaŋ, Piŋkop da on miŋtim do yo tagisi asak. ⁸Mani miŋtim da nap keli toŋ ae joŋ yokwi baŋ gin paŋalon asak kaŋ, miŋtim unun yokwi. Do bisap dubak dima Piŋkop da yokwi tosak dosi yokdisak. An̄akwan kindap da soŋban pasildisak.

⁹Notnonisi, nin miŋat aminyo Piŋkop manji imañ amin do yomaŋ, mani nandamaŋ, ji jigi unuden dima timitdaŋ. Piŋkop da ji paŋpuluganeŋ

¶ 5.12 1Ko 3.1-3 ¶ 6.4-6 Mt 10.22; Ibr 10.26-27; 1Jn 5.16 ¶ 6.8 WW 3.17-18; Mt 13.7,22

yokwikon banj timikgit. ¹⁰ Piŋkop unun kokwin agakni unun kilegisi, do ji da pi tagisi awit unun do dima iŋtokdisak. Ji Piŋkop but dasi galak tanj imiŋek unun da paŋtagap aban miŋat amini paŋpulugawit. Ae yaŋ gin sigin aŋ. ¹¹ Ji morap da pi tebaisi yaŋ gin sigin aŋkimagakwa wigi mibi bisapmon wigisak dosi nandamaŋ. Yaŋ ani kaŋ, nandaŋ gadatji abidaŋ kimagek Piŋkop da yo tagisi aŋnim do yagit ae unun do nandaŋ teban tajeŋ jomjom aŋ unun abidokdaŋsi. ¹² Dima kurak toni do nandamaŋ. Nandaŋ gadat aŋ kimagek Piŋkop da yo nim do yaŋ teban tok agit unun timit do but yaworon da jomjom aŋ amin dakon aŋpak banj yol do nandamaŋ.

Piŋkop dakon yaŋ teban tokni do tebaisi nandaŋ gadaneŋ

¹³ †Kalip Piŋkop da Abraham yaŋ teban tok aŋimgut bisapmon, amin kinda da Piŋkop yapmaŋek unun da wukwisi do unun da manon da geni aripmi dima aŋteban asak. Yaŋ do aŋek Piŋkop da iyi da manon da gen yaŋ aŋteban aŋek yaŋ yagit:

¹⁴ “Asisi yosot, gak do yo tagisi aŋ gamiŋek babikgo dakon gwakni paŋpulugoko morapmisi akdaŋ.”

¹⁵ Iyiŋban Abraham butni yawori taŋakwan jomjom aŋek don Piŋkop da yo morap im do yaŋ teban tok agit unun timikgit.

¹⁶ Gen paŋteban agak dakon aŋpak unun yaŋ. Amin kinda da manon gen yaŋ aŋteban aŋ kaŋ, unun amin wukwisi ae iyi yapmaŋdak yaŋ yolisak. Amin kinda gen yaŋ aŋteban ak asak kaŋ, unun da geni aŋteban aŋakwan amin geni abiŋ yip do nandayiŋ amin dakon gen kositni sopmaŋ yomisak. ¹⁷ Kosit yaŋ tosok do kalip Piŋkop da Abraham dakon miŋat amin kabini nin do yo tagisi aŋ nim do yaŋ teban tok aŋ nimgut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yaŋ nomansi nolik do aŋek iyi dakon gen aŋteban ak do gen yaŋ aŋteban agit. ¹⁸ †Do gen bamori tomal, unun Piŋkop dakon yaŋ teban tokni gat, ae gen yaŋ aŋteban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Piŋkop da top dimasi yosak. Do miŋat aminyo pasal kiŋ Piŋkop da kapmatjok pasilgimaŋ nin Piŋkop dakon yaŋ teban tokni unun do nandaŋek butnin paŋteban aŋ kimagek Piŋkop da yo unun nim do yaŋ teban tok agit unun do jomjom aneŋ. ¹⁹ †Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmaŋdak unun yapmaŋek yutgwan wigisak. ²⁰ Yesu da mibiltaŋ nimiŋek nin paŋpulugok do unjungwan kili wigigit. Unun mukwa sogok amin dakon

† 6.10 Ibr 10.32-34 † 6.13-14 WW 22.16-17 † 6.18 IDT 23.19 † 6.19-20 MS 16.2-3

mibiltok amin daganek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Uñun Melkisedek yombem.

Melkisedek uñun man madepni toñ

7 ^{1w}Melkisedek uñun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Piñkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat añek kila amin madep dapmañek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom añek gisam imgut. ²Imiñakwan Abraham da emaron yo morap timikgit uñun kokwin aban kabi 10 añakwan uñudon bañ kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili uñun yañ: “añpak kilegi dakon kila amin madep.” Ae uñun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, uñun dakon mibili uñun yañ: “but yawot añpak dakon kila amin madep.” ³Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babikni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da añalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Uñun Piñkop dakon Monji da yañ egipgut. Uñun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit uñun kokwin aban kabi 10 añakwan uñudon bañ kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yañsi nandamañ, Melkisedek uñun man madepni toñ! ^{5x}Moses dakon gen teban da yañ yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 añakwa uñudon bañ kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgañ amin do yomni. Israel amin uñun Liwai dakon notni, ae uñun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tañ yomañ uñun dakon kabi kinda notni uñun do yomañ. ⁶Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Piñkop dakon yañ teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut. ⁷Ae nin pakyañsi nandamañ, gisam yomisak amin uñun amin madep añakwan gisam timikdak amin uñun piñbini egisak.

⁸Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik añ, uñun amin kimot do gin ekwañ. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, uñun Piñkop dakon papia da sigin egisak yañ yosok. ⁹⁻¹⁰Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin uñun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yañ tagi yoneñ, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yañ asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapmañ mudosok

¹¹Kalip Israel miñat aminyo gen teban abidawit, ae uñun gen teban da yañ yosok, Liwai amin kabi uñun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai

^w 7.1-3 WW 14.17-20 ^x 7.5 IDT 18.21

dakon mukwa sogok pini da miñat aminyo aripmi tagi pañmilip agagi kañ, mibili nido Piñkop da mukwa sogok amin kinda don yabekgit, uñun Melkisedek yombem, ae uñun Aron yombem dima? ¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kañ, gen teban yo kisi kulabik agagi. ¹³ Piñkop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, uñun Israel amin kabi ñwakñwari kindakon altagit. Ae uñun da kabikon amin kinda kalip altakon mukwa sogok pi kinda dima agit. ¹⁴ Nin nandamañ, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da uñun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinda dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi uñun altak uñun Melkisedek yombem, ae yañsi nandano pisolak, uñun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapmañ mudosok. ¹⁶ Amin diwari uñun mukwa sogok amin dagawit, nido uñun Liwai kabikon nani. Mani uñun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni uñun tapmimi toñsi, ae yo kinda da aripmi dima añtasik agagi. ¹⁷ Piñkop gen da uñun do yañ yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi uñun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni uñun Piñkop da kili wiririk mudagit, nido gen teban uñun tapmimi mini ae uñun da nin aripmi dima pañpulugogi. ¹⁹ “Gen teban da yo kinda añmilip aban tagisisi dima agit. Yañdo, Piñkop da kosit ñwakñwari kinda witdalban pisagit uñun tagisisi ae gen teban yapmañdak, ae uñun kosiron da Piñkop da kapmatjok tagi kineñ yañsi nandañ teban tañek jomjom amañ.

²⁰ Ae Piñkop da uñun mukwa sogok amin manjigit bisapmon, uñun gen yañ añteban añek manjigit. Mukwa sogok kalipmi do yañ dima agit. ²¹ ^b Mani, Piñkop da gen yañ añteban añakwan Yesu mukwa sogok amin dagagit. Piñkop dakon papia da yañ yosok:

“Amin Tagi da gen kili yañ añteban agit,

‘Gak mukwa sogok dagok dagogi mini egipbi.’

Ae geni uñun kulabik dimasi asak.”

²² “Piñkop yañ yagit, do nin nandamañ, Yesu da sañbek sañbek kalugi uñun añteban asak, ae sañbek sañbek kalugi uñun wagil tagisisi ae sañbek sañbek kalipmi yapmañdak.

²³ Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawit, nido uñun kimakgwit, añek mukwa sogok amin toktogi aripmi dima egipmi.

²⁴ Mani Yesu da dagok dagogi mini egisak. Uñun mukwa sogok pi dagok dagogi mini do abidagit. ²⁵ ^d Do miñat aminyo uñun da manon Piñkop da kapmatjok kini uñun bisapmi bisapmi yokwikon bañ tagi timitjak, nido

^y 7.14 Ais 11.1; Mt 2.6; PA 5.5 ^z 7.17 Ibr 5.6 ^a 7.19 Ibr 10.22; Jem 4.8 ^b 7.21 Ibr 5.6
^c 7.22 Ibr 8.6; 12.24 ^d 7.25 Ro 8.34

uŋun dagok dagogi mini egisak, aŋek Piŋkop da paŋpulugosak do bisit aŋegisak.

²⁶Mukwa sogok mibiltok amin uŋuden da nin tagisi paŋpulugosak. Uŋun telagi egisak, ae gulusuŋni kinda dima taŋ imisak, ae Piŋkop da dabilon gwaljigi minisi. Uŋun Piŋkop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak. ²⁷eMukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi uŋun gildari gildari mukwa soŋ soŋ awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, aŋek don miŋat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yaŋ dima asak. Uŋun bisap kalonŋin iyi dakon egip egipni wagil pareggit. ²⁸Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapmimni madep dima amin baŋ manjigit. Mani gen teban da manjikon Piŋkop da gen yaŋ aŋteban aŋek Monji manjigit. Uŋun Monji uŋun wagil tagisisi, ae uŋun dagok dagogi mini egipdisak.

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

8 ¹Gen uŋun yomaŋ dakon mibili uŋun yaŋ: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi uŋuden aminin egisak. Uŋun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak uŋun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit. ²Uŋun Piŋkop dakon pi Kwen Kokup telagi yutnon asak. Yut uŋun Amin Tagi dakon yut bamisi, uŋun da iyi agit, amin da dima awit.

³Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Piŋkop do but galak yo paŋki paŋki aŋ, ae mukwa sogok dakon pi uŋun taŋ yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin uŋunyo kisi mukwa sosaksi. ⁴Uŋun miktimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miktimon mukwa sogok amin kili ekwaŋ. Uŋun gen teban yolek Piŋkop do but galak dakon yo mibili mibili imaŋ. ⁵Uŋun mukwa sogok pi uŋun telagi yut miktimon tosok uŋudon aŋ. Telagi yut uŋun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok uŋun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal naŋ telagi yut awal do agit bisapmon Piŋkop da yaŋ iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyaŋsi kaŋ kimagek wupmi kabapmon goligim uŋun naŋsi yolek abi.”

⁶Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit uŋun da mukwa sogok amin diwari dakon pi yapmaŋ mudosok. Nido, uŋun binap amin egek saŋbek saŋbek kalugi aŋteban asak, ae saŋbek saŋbek uŋun da saŋbek saŋbek kalipmi yapmaŋdak. Ae saŋbek saŋbek kalugi da yo nim do yaŋ teban tok asak uŋun da saŋbek saŋbek kalipmi da yo nim do yaŋ teban tok agit uŋun yapmaŋdak.

e 7.27 Ibr 5.3 f 8.5 TP 25.40; Kol 2.17; Ibr 9.23 g 8.6 Ibr 7.22

Sañbek sañbek kalugi da sañbek sañbek kalipmi yapmandak

⁷Nandani. Sañbek sañbek kalipmi unun wagil tagisi tam, Piŋkop da sañbek sañbek kalugi aripmi dima aban. ⁸Mani, Piŋkop da miŋat aminyo dakon gulusunni pindagek yaŋ yaŋgit:

“Amin Tagi da yaŋ yosok,

‘Nandani, bisap kinda apdisak, nak unun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat sañbek sañbek kalugi abeŋ.

⁹Sañbek sañbek unun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik paŋapgum bisapmon sañbek sañbek agim unudeŋ dima abeŋ.

Nido nak da sañbek sañbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰Mani sañbek sañbek kalugi nak da Israel miŋat aminyo gat akdisat, unun yaŋ:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, aŋek geno butnikon mandakdisat.

Aŋek nak da Piŋkopni egapbo, unun nak dakon miŋat amin kabi egipdaŋ.

¹¹Ae unun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyiŋ degek “Ji Amin Tagi nandaŋ imni” yaŋ dima yokdaŋ.

Nido kisi morap nak nandaŋ namdaŋ gin.

Unun amin isali bo ae man madeptni toŋ unun nandaŋ namdaŋ gin.

¹²Nak da yokwini wiririk yomiŋek, ae sañbeŋek dima nandakeŋ.’”

¹³Piŋkop da sañbek sañbek kalugi do yaŋek, unun da yaŋ nolisak, sañbek sañbek mibiltogi unun kalipmi dagak. Ae yo kalipmi dagaŋek si pasil do aŋ, unun bisap pisipmisok gin tokdaŋ, aŋek wagil pasildaŋ.

Piŋkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

9 ¹Sañbek sañbek mibiltogi unun Piŋkop gawak imim dakon silip dakon gen tebani taŋ imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

²Unun Telagi Yut unun imal baŋ yut kabeŋ kinda yut buri bamori yaŋ witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenŋeŋi yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yaŋ yawit. ³Aŋek Yut Buri Telagi da pomon imal madepti kinda abisiŋba magit. Aŋek imal unun da manjigwan yut buri kinda tagit unun Yut Buri Telagisi yaŋ yawit. ⁴Yo soŋba kibaŋi tagisi aŋ dakon alta wasawit unun gol baŋ kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sañbek

^h 8.8-12 Jer 31.31-34 ⁱ 9.1-2 TP 25.23-26.30 ^j 9.3 TP 26.31-33 ^k 9.4 TP 16.33; 25.10-16; 30.1-6; IDT 17.8-11; GT 10.3-5

Sañbek Kinam wasañek gol baŋ kwenikon wutjiwit unyuno kisi tagit. Ae unun tamo timngwan yo yaŋ tawit: kwoba moniŋ gol baŋ wasañbi unungwan tagit, unun kwobagwan mana¹ tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kiriŋni kalip gugi wugit, ae tip bamot Piŋkop da sañbek sañbek dakon gen mandagit unungwan tawit.

⁵ Ae aŋelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sañbek Sañbek Kinam unun da kwenon yikgimal. Unun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyoŋgam anjil do wasawit. Aŋelo bamot unun Piŋkop unudon egisak dakon tilak. Mani, abisok unun yo morap dakon mibili do aripmi dima yokeŋ.

⁶ Yo morap yaŋ da aripmon wasañek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit. ⁷ Aŋakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin unun kaloŋ dagaŋ Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kaloŋ wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Unun yawi timik pawigigit. Aŋek unun yawi baŋ iyi dakon yokwini gat ae miŋat aminyo da dima nandaŋek gulusuŋ awit dakon yokwini wiririt do paret agit. ⁸ Unun aŋpagon Telagi Wup da yaŋ nolisak, telagi yut unun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wigineŋ dakon kosit dima piŋagit. ⁹ Unun yo morap da abisok yaŋ nolisak, mukwa sogok amin da Piŋkop do but galak dakon jap imaŋ ae bit kilapyo baŋ mukwa soŋ imaŋ, mani unun da Piŋkop gawak imaŋ amin dakon but aripmi dima paŋmilip asak, ae nin amin kilegisi yaŋ aripmi dima nandakdaŋ. ¹⁰ Gen teban unun da jap ae pakbi, ae pakbi soŋba Piŋkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Unun giptim dakon yo dogin yosok, do yo unun da Piŋkop da dabilon nin aripmi dima paŋmilip aban kilek toneŋ. Piŋkop da gen teban on miŋat aminyo da yolakwa wigi sañbek sañbek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini naŋ paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da toŋ unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amiri egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmaŋdak unungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miŋtim dakon yo dima. ¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau moniŋ dakon yawi baŋ timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi naŋ timigek telagi yutgwan bisap kaloŋ kinda gin wigigit. Aŋek nin yokwikon baŋ yumaŋ naŋban egip egip dagok dagogi mini do amin agimaŋ. ¹³ Sañbek

¹ 9.4 Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Piŋkop da yopban piŋba Israel amin da nawit. ^m 9.5 TP 25.18-22 ⁿ 9.6 IDT 18.2-6 ^o 9.7 MS 16.2-34 ^p 9.9 Ibr 10.1-2 ^q 9.13 MS 16.15-16; IDT 19.9,17-19; Ibr 10.4

saɲbek kalipmikon miɲat aminyo Piɲkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau miɲat soɲba soɲ pasilgaɲ dakon abilakni uɲun baɲ timigek uɲun miɲat aminyokon tagal yomgwit. Uɲun Piɲkop da dabilon gwaljigi mini egipni do aɲek yaɲ awit. ¹⁴Mani Kristo dakon yawi da uɲun yapmaɲdak. Kristo uɲun gulusuɲ kinda agit dakon diwarini kinda dimasi taɲ imgut. Ae Wup egip egip teban egisak uɲun da tapmimon iyi dakon egip egipni naɲ paret agit, do yawini giptimnin baɲgin paɲmilip aban gwaljigi mini dima amaɲ. Mani uɲun aɲpaknin yokwi morap nin kimoron paɲkwaɲ uɲun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Piɲkop da dabilon gwaljigi minisi ekwamaɲ yaɲsi nandamaɲ. Do nin Piɲkop egip egipmi toɲ dakon pi tagi aneɲ.

Kristo dakon yawi da saɲbek saɲbek kalugi aɲteban asak

¹⁵Mibili yaɲ do aɲek Yesu uɲun saɲbek saɲbek kalugi dakon binap amin egisak. Uɲun miɲat aminyo saɲbek saɲbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do aɲek kimagek miɲat aminyo dakon egip egipni yumaɲ nagit. Do miɲat amin morap Piɲkop da yaɲ yomisak, uɲun da Piɲkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit uɲun timitdaɲ.

¹⁶Amin kinda don kimot do aɲek, yo kabini namɪn da timitjak yaɲ dakon but piso papia kinda mandisak. Aɲek kimotjak bisapmon monji uɲun papia yolek dat da yo kabi manjiɲ imgut uɲun timit do nandisak kaɲ, mibiltok datni asi kimakgit amin da yaɲ nandaɲakwa yo kabini tagi timitjak. ¹⁷Amin uɲun kimokdok kaɲ, but piso gen uɲun pini toɲ asak. Mani but piso mandagit amin egisak kaɲ, but piso mandagit uɲun isal tosok. ¹⁸Uɲun da tilak Piɲkop da saɲbek saɲbek mibiltogi agit uɲun aɲteban ak do yawi tagalgwit. ¹⁹^sMoses da gen teban morap miɲat aminyo do yoyiɲ mudaɲek bulmakau moniɲ gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagilgit. Aɲek isop kindap dakon kiliji nap gami baɲ wabi uɲun sipsip daɲgwan baɲ wasaɲbi uɲun yawikon sibigit. Aɲek abidaɲ awilakwan yawi dakon mumumi da Piɲkop dakon gen teban papia ae miɲat amin morap da kwenon mawit. ²⁰Aɲek yaɲ yagit:

“Yawi on Piɲkop da saɲbek saɲbek uɲun yolnisi do yagit uɲun aɲteban asak.”

²¹^tAe uɲudeɲ gin Moses da telagi imal yut gat ae Piɲkop gawak imim dakon yo morap toɲ uɲudon yawi pawilakwan mawit. ²²^uAsi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini aɲ. Ae yo kinda aɲakba kimagakwan yawini dima mosak kaɲ, Piɲkop da miɲat amin dakon yokwini dima yopmaɲ yomisak.

^r 9.14 1Pi 1.18-19 ^s 9.19-20 TP 24.6-8 ^t 9.21 MS 8.15,19 ^u 9.22 MS 17.11

Kristo da yokwi wiririt do iyi naŋ paret agit

²³ ʋTelagi imal yut gat yo morapni gat uŋun yo Kwen Kokup toŋ dakon wupmi gin. Uŋun yo dangwi toŋ dakon yawini timigek uŋudon tagalba Piŋkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani paŋtelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi toŋ yapmaŋdak uŋun baŋ awit. Yaŋ dima awit tam dima telak taŋbam. Do uŋun agagisi awit. ²⁴ Nin nandamaŋ, Kristo uŋun telagi yut amin kisit da awalbi ae Piŋkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak uŋungwan dima wigigit. Uŋun Piŋkop da kapmatsisok altaŋ noman taŋek nin paŋpulgok do aŋek Kwen Kokupsu wigigit. ²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi uŋungwan wigigit. Ae yawi uŋun timikgit uŋun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu uŋun Kwen Kokup iyi naŋ paret do wigigit, ae uŋun bisap morapmi dima agit. ²⁶ ʋYaŋ bisap morapmi asak tam, uŋun tepmi morapmi sigin paŋ aŋaŋ kisak, uŋun Piŋkop da yo morap wasaŋban noman tawiron da wiŋ abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dima. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalonŋi kinda miktimon piŋek yokwi wiririt do iyi naŋ paregek kimakgit. ²⁷ Amin morap kisi bisap kalonŋin kimagek don gen pikon atdaŋ. ²⁸ Uŋudeŋ gin, Kristo miŋat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do aŋek bisap kalon kindagin iyinaŋ paregek kimakgit. Ae bisap kinda gat don apdisak, mani uŋun bisapmon yokwi wiririt do dima apdisak. Miŋat aminyo uŋun do jomjom aŋ amin yokwikon baŋ timit do apdisak.

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dima wiriritjak

10 ¹ Moses dakon gen teban uŋun yo tagisi don noman tokdaŋ dakon wupmi gin, uŋun bami dima. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa soŋ soŋ awit, mani gen teban da miŋat aminyo telagi yutnon aban uŋun paŋmilip aban tagisisi aripmi dima ani. ² Mukwa sogok uŋuden da miŋat aminyo paŋmilip aban tagisisi aŋ tam, mukwa sogok di gat saŋbeŋek dima abam. Mukwa sogok da miŋat aminyo telagi yutnon apgwit uŋun wagil paŋmilip aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da suŋ agimaŋ dakon gulusuŋnin uŋun sigin taŋ nimaŋ yaŋ dima nandabam. ³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa uŋun soŋek yokwini do sigin nandaŋ, ⁴ ʋnido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririti.

⁵ ʋYaŋ do aŋek Kristo miktimon apgut bisapmon yaŋ yaŋgit:

“Gak amin da yo dangwi toŋ baŋ dapmaŋ mukwa soŋek paret ani do dima galak tagil.

ʋ 9.23 Ibr 8.5; 10.1 ʋ 9.26 Ibr 10.10 x 10.4 Ibr 9.13 y 10.5-7 Kap 40.6-8

Mani gak da giptimno naŋ aŋnoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson uŋun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yaŋ yagim, ‘Piŋkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Uŋun nak do papiakon kili mandabi.’ ”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok uŋun do yaŋ yagit, “Gak amin da yo dangwi toŋ baŋ dapmaŋ mukwa soŋek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil soson gat ae yokwi wiririt dakon mukwa soson uŋun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.) ⁹ Ae saŋbeŋek yaŋ yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Uŋun do aŋek saŋbek saŋbek kalugi aŋteban ak do aŋek saŋbek saŋbek kalipmi wiririkdak. ¹⁰ ^zYesu Kristo Piŋkop dakon galaktok yolek giptimni naŋ paregek bisap kalon kimakgit. Yaŋ aŋek paŋpulugagit da nin iyi dakon telagi miŋat amin kabi ekwamaŋ.

Yesu da paret agit uŋun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ “Saŋbek saŋbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini aŋ aŋ awit. Uŋun mukwa kalon naŋ gin bisap morapmi soŋ soŋ awit, ae uŋun da yokwi aripmi dima wiririri. ¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kinda gin agit, ae uŋun paret bisap dagok dagogi mini taŋ aŋaŋ kikdisak. Yaŋ aŋ mudaneŋ Piŋkop da amin tet do yikgit. ¹³ ^bYigek Piŋkop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom aŋegisak. ¹⁴ Nido uŋun iyinaŋ bisap kalon paregek paŋpuluganban miŋat aminyo iyi dakon telagi miŋat amin kabi dagon. Ae uŋun da aban gwaljigi minisi awit, ae yaŋ gin toktogisi egi aŋaŋ kikdaŋ.

¹⁵ Uŋun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yaŋ tentenok asak. Mibiltok yaŋ yosok:

¹⁶ ^c “Amin Tagi da yaŋ yosok,

‘Saŋbek saŋbek kalugi nak da don uŋun gat abeŋ uŋun yaŋ. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, aŋek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’ ”

¹⁷ ^d Ae don gen uŋun saŋbeŋek yaŋ yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi aŋ do wagil iŋtoken.”

¹⁸ Ae Piŋkop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

^z 10.10 Ibr 9.12 ^a 10.11 TP 29.38 ^b 10.13 Kap 110.1 ^c 10.16 Jer 31.33; Ibr 8.10

^d 10.17 Jer 31.34

Nin nandan̄ gadat aŋ kimagek Piŋkop da kapmatjok kinē

¹⁹eYaŋdo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wigineŋ. ²⁰fNin unun yutgwan kosit kalugi egip egipmi toŋ unjudon da tagi wigineŋ. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witdalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisiŋba magit unun witdalek wigigit.

²¹Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unun wukwisi ae Piŋkop dakon miŋat amin kabi morap kilani asak. ²²gUnun da aŋpak yokwi agimaŋ dakon gulusuŋnin wiririkgit, do Piŋkop da dabilon gwaljigi mini da ekwamaŋ, yaŋsi nandanē do yawini nin dakon buron tagalgit. Aŋek giptimnin pakbi jimjimi minisi naŋ sugagit. Yaŋsi agit do butninon aŋpak toptopmi morap toŋ unun wiririk mudoneŋ, aŋek Piŋkop do nandan̄ gadat imiŋ kimagek unun da kapmatsisok kinē. ²³Nin nandan̄ gadatnin gat ae yo tagisi do nandan̄ teban taŋek jomjom aŋek ekwamaŋ unun do yaŋ teŋteŋok amaŋ do nandan̄ gadatnin tebaisi abidaŋek but bamot dimasi aneŋ. Nido, yo morap Piŋkop da ak do yaŋ teban tok agit, unun asisi akdisaksi. ²⁴Nin kaloŋ kaloŋ Piŋkop dakon miŋat aminyo diwari do nandaŋek paŋtagap ano amin do but dasi galak taŋ yomni, aŋek aŋpak tagisi aŋ yomni. Nin unun do nandak nandak aneŋ. ²⁵hAe Piŋkop dakon miŋat aminyo nin amin diwari da aŋ unudeŋ muwut muwutnin dima yipmaŋ detneŋ. Ji nandan̄, Kristo dakon abap bisapni kili abiŋek kapmat tosoke, do nin kaloŋ kaloŋ amin diwari dakon but paŋteban ak do pi madepsi aneŋ.

Nin Piŋkop dakon Monji manji dima imnen

²⁶iNandani, nin gen bami kili nandan̄ pisagimaŋ, aŋek don si nandan̄ mudaneŋ yokwi da aŋpagon agipneŋ kaŋ, yokwi unun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosoke. ²⁷jNin yaŋon da egipneŋ kaŋ, pasol pasol madepsi aŋek gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Piŋkop dakon uwalni wagil soŋ yomdisak unun do jomjom akdamaŋ. ²⁸kKalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, aŋakwan amin bamori bo kapbi da kaŋek suŋ ak dakon yaŋkwok awit kaŋ, unun amin do bupmi dima nandan̄ imgwit. Kila amin da miŋat aminyo yoyiŋba si aŋakba kimakgit. ²⁹lDo ji Piŋkop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niaŋsi nandan̄? Unun amin jigi madepsi pakdaŋ. Kristo dakon yawi da saŋbek saŋbek kalugi aŋteban asak, unun da paŋmilip aban unun amin Piŋkop dakon

e 10.19 Ibr 4.16 f 10.20 Mt 27.51 g 10.22 MS 8.30; Esi 36.25; Ep 5.26 h 10.25 Ibr 3.13
i 10.26 Ibr 6.4-8 j 10.27 Ais 26.11 k 10.28 GT 17.6; 19.15 l 10.29 Mt 12.30-32;
1Ko 11.27-29

aminsa dagawit anjek telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Anjek nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandaman, Pinjop da yan yagit:

“Yokwi dakon kobogi yomyom unun nak dakon pi.

Nak da kobogi anyomdisat.”

Ae sanjenjek yan yagit:

“Amin Tagi da minat amini dakon anpakni gen pikon kokwin anjek kobogi yokwi yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pinjop egip egipmi ton dakon Monji manji imnejan, Pinjop da kobogi yokwisi nimdisak do pasol pasol madepsi anej.

Nin nandan gadaron tebaisi atnen

³² Ji aesi kalip Pinjop dakon tentenji abidawit bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit.

³³ Bisap diwari minat aminyo da dabilon depba agakwa jigilak yan daminjak yo yokwi an damgwit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat gadajek panpulugawit. ³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anjek yum pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anjan kikkisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandanjek nandan gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan gadat tebai an dakon tomni madepsi Pinjop da damdisak. ³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anjek Pinjop dakon galaktok tagi yolni. Anjek kalip Pinjop da yo tagisi dam do yan teban tok agit unun tagi timitni. ³⁷ Tebaisi atni, nido Pinjop gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon amino kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan ibej.”

³⁹ Mani nin duwalik pigeke pasilnejan dakon amin dima. Nin nandan gadat anjek egip egip teban abidonejan dakon minat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibilisi

(*Kilapmi 11–13*)

Pinjop do nandan gadat iminjak tebaisi atnen

11 ¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyansi yanji nandaman, yo tagi morap Pinjop da nim do yan teban tok agit

^m 10.30 GT 32.35-36; Kap 135.14 ⁿ 10.34 Mt 5.11-12; 6.20 ^o 10.37Ab 2.3-4
^p 10.37-38 Ab 2.3-4 ^q 11.1 2Ko 5.7

uŋun timit do nandan teban taneŋ jomjom aŋek ekwaman uŋun asi timitdaman yaŋsi nandaman. Ae dabil da yo uŋun dima pindakgaman, uŋun yo morap uŋun toŋ yaŋsi nandaman. ²Kalip amin nandan gadat awit, aba Piŋkop da aŋpakni do but galaksi nandagit. ³Nin nandan gadat aman do yaŋsi nandaman, Piŋkop miŋtim gat ae kundukon yo morap toŋ uŋun yaŋban genikon da noman tawit. Do yo morap abisok dabil da pindakgaman, uŋun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Piŋkop do nandan gadat awit

⁴Abel Piŋkop do nandan gadat aŋek mukwa soŋ imgut. Aban Piŋkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel uŋun nandan gadat agit, mibili yaŋ do aŋek Piŋkop da but galak dakon yo Abel da imgut uŋun do galak taneŋ amin kilegi yaŋ iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni uŋun da nin sigin yaŋ teŋteŋan nimisak.

⁵Enok Piŋkop do nandan gadat agit. Aban aŋpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Piŋkop da abidan aŋan Kwen Kokup wigigit. Amin da wisaneŋ dima kawit, nido Piŋkop da kili abidagit. ⁶Mani, nandan gadatni mini amin, Piŋkop da uŋun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Piŋkop da kapmatjok kik do nandisak amin, uŋun Piŋkop egisak yaŋsi nandan gadan kimokdok, ae amin Piŋkop wusik do pi aŋ amin uŋun Piŋkop da yo tagisi aŋ yomisak yaŋ nandan gadan kimokdok.

⁷Piŋkop da Noa yo don noman tokdan uŋun dakon but piso gen iyigit. Iyiban yo uŋun Noa da dima pindakgit, mani Piŋkop dakon gen nandan gadanek tap wakga kinda wasagit. Aŋek iyi gat ae gwakni gat uŋun tap wakgakon wigeŋ dima tasik tawit. Uŋun nandan gadatnikon da, Noa da miŋtim amin morap diwari gulusuŋ awit uŋun paŋteŋteŋ agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸Abraham Piŋkop do nandan gadat agit, do Piŋkop da yaŋ imgut bisapmon Abraham Piŋkop dakon gen guramiŋgit. Uŋun kokupni yipman degek Piŋkop da miŋtim kinda iban iyi dakon miŋtim dagosak do nandagit uŋudon kigit. Abraham dukwan kiken uŋun dima nandagit, mani nandan gadat aŋek kigit. ⁹Uŋun nandan gadat aŋek kin Piŋkop da miŋtim im do yaŋit uŋudon yikgit. Aŋek uŋun miŋtimon wanŋa amin da yaŋ imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, uŋun amin do Piŋkop da miŋtim uŋun yom do yaŋ teban tok agit. ¹⁰Abraham yaŋ agit nido nandan gadat aŋek kokup pap toktogisi uŋudon don egipben yaŋ nandagit. Piŋkop da kokup pap uŋun nian wasogi uŋun iyi nandan mudaneŋ wasagit.

^r 11.3 WW 1.1; Kap 33.6; Jn 1.3 ^s 11.4 WW 4.3-10 ^t 11.5 WW 5.21-24

^u 11.7 WW 6.13-7.1 ^v 11.8 WW 12.1-5 ^w 11.9 WW 35.12

¹¹ *Abraham gat Sara gat monji pañalak bisap kili yapgumal, mani nandañ gadat anek monji pañalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandañ gadat anek yañ nandagit, “Piñkop da yañ teban tok agit, ae uñun da gen bami gin yosok.” ¹² *Do amin kalon uñun amin pelañsi anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni uñun ireñ tanej kundukon gik toñ ae tap kidipmijon niman toñ morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ *Uñun miñat amin morap uñun nandañ gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit bisapmon yo tagisi Piñkop da yom do yañ teban tok agit uñun dima timikgwit, isal nandañ gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Uñun iyi do nin miktim ñwakñwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwamañ yañ yawit. ¹⁴ Yañ yoñ amin uñun iyi dakon miktim wisañ yañ nandamañ. ¹⁵ Miktim yipmañek apgwit uñun dogin nandañek egipgwit tam tobił kokup egipgwiron tagi kwam. ¹⁶ Mani miktimni kalipmi uñun yapmañek miktim wagil tagisisi uñudon egip do galak tawit, miktim uñun Kwen Kokup. Uñun amin da Piñkop do, “Gak nin dakon Piñkop,” yañ iyinjakwa Piñkop mayagi dima pasak, nido uñun amin do kokup pap kinda kili añnoman agit da toso.

¹⁷⁻¹⁸ *Piñkop da Abraham do yañ teban tok anek yañ iyigit:

“Aisagon da babikgo altokdañ.”

Mani Piñkop da Abraham ankwalek monji anek mukwa sosak do iyinban monji kaloñi Piñkop do imgut. ¹⁹ *Abraham yañ nandagit, “Aisak kimotjak kañ, Piñkop da tagi aban pidosak.” Yañsi nandagit, do monji kimoron nañ abidagit yañ asak.

Aisak, Jekop, ae Josep yo da Piñkop nandañ gadañ imgwit

²⁰ *Aisak nandañ gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tañ yomdañ uñun do yoyigit.

²¹ *Jekop nandañ gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busuñni win kirinji da diwarikon witinjek Piñkop gawak imgut.

²² *Josep nandañ gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmañek kikdañ.” Yañ yañek don kimakban iyi dakon kidari timigek niañ ani uñun do yoyigit.

* **11.11** WW 18.11-14; 21.2; Ro 4.19 **11.12** WW 15.5; 22.17 **11.13** WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11 **11.17-18** WW 21.12; 22.1-14 **11.19** Ro 4.17 **11.20** WW 27.27-29,39-40
11.21 WW 47.31-48.20 **11.22** WW 50.24-25; TP 13.19

Moses nandaŋ gadat agit

²³^fMoses dakon meŋi datniyo nandaŋ gadat agimal. Do Moses altaŋban kanek kapbi anjksibigimal, nido monji uŋun wagil tagisisi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirijit do pasol pasol dima agimal.

²⁴Moses nandaŋ gadat aŋek tagaŋek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yaŋ iyini do dimasi galak tagit. ²⁵Uŋun Piŋkop dakon miŋat amin kabi gat jigi kalonji paner yaŋ nandagit. Yokwi dakon anpak aŋek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit. ²⁶Yaŋ nandagit, Kristo dakon man do mayaktok pakeŋ kaŋ, uŋun da Isip dakon yoni tagisi morap uŋun yapmaŋdak. Yaŋ nandagit nido Piŋkop da tomni do yo tagisi imdisak uŋun do nandaŋek egipgut.

²⁷Moses nandaŋ gadat aŋek Isip miktim yipmaŋek kigit. Kila amin madep da japmi nandaŋ imgut, mani Moses uŋun do dima pasalgit. Piŋkop pasili egisak uŋun Moses da dabil da yaŋ kagit do tebaisi akgit. ²⁸^gUŋun nandaŋ gadat aŋek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyiŋban sipsip dapgwit. Aŋek aŋelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yaŋ do sipsip dakon yawi baŋ yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandaŋ gadat tebaisi awit

²⁹^hIsrael amin nandaŋ gadat aŋek Tap Gami pudaneŋ miktim kibiri timon yaŋ kiwit. Mani Isip amin kiŋ tap pudok do aŋek pakbi naŋ kimakgwit.

³⁰ⁱIsrael amin nandaŋ gadat aŋek Jeriko kokup pap aŋwasinakwa gildat 7 kabi agit. Aŋakwa tip dam madep tuwil kigit.

³¹^jKosit oba miŋat Reap nandaŋ gadat aŋek amin paŋman ak amin bamot paŋpuluganeŋ pabidaŋban yutnikon wigiwit. Do Piŋkop dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³²^kBisap pisipmi do ni gen baŋ saŋbeneŋ dayikeŋ? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayikeŋ kaŋ bisap aripmi dima. ³³^lUŋun amin nandaŋ gadat aŋek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabiŋ yopgwit. Uŋun amin anpak kilegikon da amin kila aŋek Piŋkop da yo yom do yaŋ teban tok agit uŋun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani sopgwit. ³⁴^mUŋun amin da mileŋ asip madepsi sogit uŋun aba kimakgit. Ae emat agak siba paŋpekwolakwa dima dapgwit. Uŋun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Uŋun emat amin tebaisi dagaŋek miktim ŋwakŋwari

^f 11.23 TP 1.22; 2.2 ^g 11.28 TP 12.21-30 ^h 11.29 TP 14.21-31 ⁱ 11.30 Jos 6.12-21
^j 11.31 Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25 ^k 11.32 GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31;
 1Sa 16.1-1Ka 2.11; 1Sa 1.1-25.1 ^l 11.33 Dan 6.1-27 ^m 11.34 Dan 3.23-27

dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit. ³⁵ "Amin kimakbi aeni pidaŋba meŋi da timikgwit.

Mani nandaŋ gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmaŋek giptimi obisi paŋupbal awit. Mani Piŋkop manji imiŋek pulugaŋ kik do dima nandawit, nido yaŋ nandawit, kimotneŋ kaŋ kimoron da pidaŋek egip egip wagil tagisi abidokdamaŋ yaŋ nandawit. ³⁶ "Ae uwal da diwari jigilak gen yoyiŋek baljawit, ae diwari nap teban baŋ paŋteban aŋek dam tebanon yopgwit. ³⁷ "Diwari tipbaŋ dapgwit, ae diwari ilik dagok baŋ giptimi ilik dagaŋba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba baŋ dapba kimakgwit. Uŋun amin diwari sipsip ae meme gipbaŋ paŋek agipgwit. Uŋun giptim dakon yo do wadaŋakwa amin da jigi yomiŋek aŋpak yokwi aŋyomgwit. ³⁸ Yaŋ aba miktim kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgwani binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Uŋun nandaŋ gadat amin da miktim amin diwari yapmaŋ mudaneŋ amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Uŋun miŋat amin morapyo nandaŋ gadat awit do aŋek Piŋkop da miŋat aminyo tagisi yaŋ nandaŋ yomgut. Mani miktimon egek Piŋkop da yo yom do yaŋ teban tok agit uŋun dima timikgwit, ⁴⁰ nido kalip Piŋkop da yo wagil tagisi nin kisi da timitneŋ do nandaŋ kokwin kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipneŋ do nandaŋit.

Nin Yesu pakyaŋsi kaŋek nandaŋ gadaŋ imneŋ

12 ¹ Uŋun nandaŋ gadat miŋat aminyo kalip egipgwit uŋun gikwem da yaŋ nin paŋgwasineŋ nandaŋ. Yaŋdo, nin yo morap pabiŋ nip do aŋ uŋun yopmaŋ mudaneŋ yokwi nin baŋgaldak uŋun paŋ dagonneŋ. Aŋek timtim yaŋek dima yawogek Piŋkop da napbi gwapbo aneŋ do yagit uŋudon agipneŋ. ² Yesu uŋun nandaŋ gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin taŋakwan kaŋek egipneŋ. Uŋun don kisik kisik madepsi egipdisat yaŋ nandaŋek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima aŋek tepmi paŋek kimakgit, da abisok Piŋkop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Piŋkop da nin paŋkilek ak do jigi nimisak

³ Ji pakyaŋsi nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu aŋpak yokwisi aŋ imiŋakwa tebaisi akgit. Ji uŋun do nandaŋek tapmim yawot dima ani, ae butji dima yawotjak. ⁴ Asi, ji yokwi uŋun pabik do emat madepsi awit, mani emat aŋakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdaŋ. ⁵ "Ae Piŋkop da ji dakon but paŋteban asak do gen yagit uŋun kili iŋtawit, ma? Ji monjinoni yaŋ dayiŋek yaŋ yagit:

ⁿ 11.35 1KA 17.17-24; 2KA 4.25-37 ^o 11.36 1KA 22.26-27; Jer 20.2; 37.15; 38.6

^p 11.37 2KAG 24.21 ^q 12.1 1Ko 9.24-25 ^r 12.5-6 Jop 5.17; YT 3.11-12; PA 3.19

“Monjino, Amin Tagi da gak anjkilek ak do jigi gaban kaŋ, uŋun do yo isali yaŋ dima nandaki, ae gen tebai gayiŋban uŋun do tapmingo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak taŋ yomisak uŋun paŋkilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yaŋ yoyiŋek timikdak uŋun si baljosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Piŋkop da ji paŋkilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji anjkilek ak do asak uŋudenŋ gin Piŋkop da jikon yaŋ gin asak. Namin monji kinda datni da dima anjkilek asak? ⁸ Piŋkop da monjini kisi morap paŋkilek asak. Ae dima paŋkilek asak kaŋ, monjinisi dima ekwaŋ. Kaŋ ji gwamda yombem da ekwaŋ. ⁹ Ae miktimon datnin do nandani. Uŋun da nin paŋkilek ak do jigi nimiŋakwa nandano wukwan yomgumaŋ. Yaŋ agimaŋ do wupnin dakon Datni da nin paŋkilek asak bisapmon uŋun do madepsi gawak imiŋek egip egip abidoneŋsi. ¹⁰ Miktimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da aripmon nin paŋkilek awit. Mani Piŋkop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yaŋ gin telagi egipneŋ do aŋek nin paŋpulugaŋek paŋkilek asak. ¹¹ “Dat da nin paŋkilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima amaŋ, nin butjik pamaŋ. Mani don paŋkilek agit dakon bami komaŋ, uŋun aŋpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim paŋek tebaisi atneŋ

¹² “Yaŋdo, kisitji alek taŋbi uŋun paŋenagek pi ani, ae ŋwakji tapmimi mini paŋteban aŋek

¹³ v “kosit kilegikon agipni.”

Yaŋ ani kaŋ, kandapji wagil dima yokwi tokdaŋ, aeni kilek tokdaŋ.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin uŋun Amin Tagi dima kokdaŋ. ¹⁵ Pakyaŋsi kaŋ kimotni. Jikon da kinda maŋek Piŋkop dakon nandaŋ yawotni di yipmaŋ dekban. Ae jikon da kinda kindap isiŋmi da yaŋ kwaŋek yokwi paŋalon aŋdaban amin morapmi di paŋupbal aban Piŋkop maŋji di ibam. ¹⁶ “Amin kinda yumabi aŋpak asak do kaŋ kimotni. Bo amin kinda Iso da Piŋkop maŋji imgut uŋudenŋ asak do kaŋ kimotni. Uŋun jap bisap kalon noknogi uŋun timit dogin aŋek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri uŋun kisi imgut. ¹⁷ x Disi nandaŋ, don yo kabini uŋun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam tagit, mani but tobil aŋek gisamni timitjak dakon kositni dima taŋ imgut.

^s 12.7 GT 8.5 ^t 12.11 Jem 3.17-18 ^u 12.12 Ais 35.3 ^v 12.13 YT 4.26
^w 12.16 WW 25.29-34 ^x 12.17 WW 27.30-40

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok unudon kili obiman

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji unudenj dima anj. Unun kabapmon kinjek yo dabil da pindakgwit, ae mirak panjek nandawit. Unudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unun pindakgwit. ¹⁹ Anjek kwenj kinda madepsi yanjakwan amin kinda da gen yagit. Yanjakwan minjat aminyo pasol pasol madepsi nandanjek bisit tebaisi yanj yawit, “Gen di gat nandak do pasalgoman!” ²⁰ Pinjkop da gen yoyigit unun do pasalgwit. Gen unun yanj:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kanj tipnanj anjakba kimotjak.”

²¹ Yo unun pindakgwit unun do madepsi pasal nimmimigek Moses yanj yagit: “Nak nimmimigek madepsi pasoldot.”

²² Mani ji yo unudenon dima abinj altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinjkop egip egipmi tonj dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unudon kili apgwit. Unudon anjelo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik anj. ²³ Ji Pinjkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinjkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unun amin Pinjkop da panjkile aban gwaljigi minisi awit. ²⁴ Yesu sanjek sanjek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unun yawi da yokwinin wiririkdak, do unun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kanj kimotni

²⁵ Kanj kimotni. Pinjkop da gen yosok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Pinjkop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnanjek kigik dakon kosit dima tanj yongut. Do yanji nandani, abisok Pinjkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unun manji imnej kanj, nin panjkutanjek kigik dakon kosit minisi. ²⁶ Kalip Pinjkop da gen yanban miktim wudip agit. Mani abisok yanj teban tok anjek yanj niyisak:

“Bisap kinda gat miktim ankwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima, kundu yo kisi pankwakwalitdisat.”

²⁷ Ae “bisap kinda gat” do yosok, do yanj nandamanj, Pinjkop da miktim kunduyo kisi pankwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unun wiririkban pasildanj. Anjakwan yo aripmi dima pankwakwaliri unun dagin tokdanj.

^y 12.18 TP 19.16-20; GT 4.11-12 ^z 12.19 TP 20.18-21; GT 5.22-27 ^a 12.20 TP 19.12-13
^b 12.21 GT 9.19 ^c 12.24 WW 4.10; Ibr 8.6 ^d 12.25 Ibr 2.1-3; 10.26-29 ^e 12.26 Ag 2.6

28 Piŋkop da kila asak kokup uŋun abidagimanŋ uŋun aripmi dima kwakwaliri, yaŋ do aŋek ya yaŋ iyineŋ. Nin aŋpak iyi galak tosoŋ uŋun aŋek iyi nanŋin gawak imiŋek pasol pasol aŋek mani aŋenotneŋ. 29^fYaŋsi aneŋ, nido

“Piŋkopnin uŋun kindap tebaishi,
do yo yokwi morap soŋ pilik mudokdisak.”

Nin kaloŋ kaloŋ amin do but dasi galak taŋ yomneŋ

13 1 Ji paŋmuwukbi notji do but dasi galak taŋ yomyom aŋpak dima yipmaŋ detni. 2^gJikon amin kinda dima nandaŋ imaŋ amin kinda apban kaŋ, uŋun abidok do dima iŋtoni. Kalip amin diwari da aminsi baŋ timikgamaŋ yaŋ nandawit, mani aŋelo baŋ timikgwit.

3 Amin dam tebanon ekwaŋ amin do dima iŋtaŋ yomni. Nin uŋun gat kisi dam tebanon ekwamaŋ yaŋ nandani. Ae uwal da jigi yomaŋ amin uŋun do dima iŋtaŋ yomni. Ninyo kisi da jigi uŋun pamaŋ yaŋ nandaŋek egipni.

4^hMiŋat eyo aŋpak uŋun yo madepsi kinda, do amin morap kisi da uŋun do nandaba wiŋakwan kilani aŋakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Piŋkop da yumabi aŋpak mibili mibili aŋ amin uŋun kobogi yo yokwisi aŋ yomdisak.

5ⁱMoneŋ dakon galaktok jikon dima tosak. Yo taŋ nimaŋ uŋun aripninon toŋ yaŋ nandani. Nido Piŋkop da yaŋ kili niyigit:

“Gepmaŋ deŋgo gaga dage aripmi dima egipdisal.”

6^jYaŋdo, nin nandaŋ teban taŋek yaŋ yomaŋ:

“Amin Tagi paŋpulugokno egisak,
do yo kinda do dima pasolbeŋ.
Amin da aripmi dima abiŋ nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak toneŋ

7^kKila aminji kalip Piŋkop dakon gen dayiwit uŋun dima iŋtaŋ yomni. Aŋpak awit dakon bami uŋun do nandaŋek nandaŋ gadat awit uŋun yolek yaŋ gin egipni. 8 Yesu Kristo uŋun kulabiŋi mini apma, ae abisok, ae don egi aŋaŋ kikdisak teban. 9^lYaŋdo, amin da gen ŋwakŋwari di dayiŋ dekba nandaŋ gadatji di witdal kwam. Nin Piŋkop dakon nandaŋ yawotni yipno uŋun da butnin paŋteban aban atneŋ. Jap noknok dakon gen teban yolyol aŋpak da amin dakon but aripmi dima paŋteban asak. Uŋun aŋpak da amin kinda aripmi dimasi aŋpulugokdisak. 10 Mukwa sogok amin da yo daŋgwi toŋ altakon dapbi uŋun baŋ noŋ. Mani nin altanin ŋwakŋwari kinda tosoŋ. Uŋun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

^f 12.29 GT 4.24; 9.3 ^g 13.2 WW 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13 ^h 13.4 Ep 5.5

ⁱ 13.5 GT 31.6,8; Jos 1.5 ^j 13.6 Kap 118.6 ^k 13.7 1Ko 4.16 ^l 13.9 Ro 14.17

¹¹ ^mMukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanğa sosoŋ. ¹² ⁿYaŋgin Yesu dakon yawini da miŋat aminyo paŋtelak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanğa tepmi pagit. ¹³ ^oYaŋdo, nin kisi yut yomayo da wanğa kiŋek uŋun da mayagi pagit ninyo uŋudeŋ gin paneŋ. ¹⁴ ^pNido on miktimon nin dakon kokup pap toktogi kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin uŋudon kineŋ dosi nandamaŋ. ¹⁵ ^qYaŋdo, nin yipmaŋ deri mini Yesu da manon Piŋkop aŋkisiŋ kimotneŋ. Yaŋ aneŋ uŋun da gen dulumnin dakon paret asak. ¹⁶ ^rMiŋat aminyo do aŋpak tagisi anyomni, ae notji paŋpulugok do yo kabisi baŋ notji do yomiŋ yomiŋ ani. Uŋun aŋpak do dima iŋtoni, nido uŋun paret kinda, Piŋkop da uŋun do galak tosok.

Piŋkop da nin paŋpulugaŋban tagisi egipneŋ

¹⁷ ^sKila aminji kilasi aŋ uŋun don pi awit dakon mibili Piŋkop iyikdaŋ, do gawak yomiŋek geni guramitni. Yaŋ ani kaŋ, kisik kisigon da pini akdaŋ. Mani butjik pani kaŋ, uŋun da ji dima paŋpulugokdisak.

¹⁸ ^tJi nin do bisit ani. Piŋkop da dabilon butningwan gwaljiŋgi mini yaŋsi nandamaŋ, ae yo morapmon aŋpak kilegisi baŋgin ak do nandamaŋ. ¹⁹ ^uNak jikon tepmisi tobiŋ opbeŋ do bisit aŋ kimotni.

²⁰ ^vAmin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, uŋun da saŋbek saŋbek dagok dagogi mini uŋun aŋteban ak do yawini parekgit. Uŋun Piŋkop da kimoron naŋ aban pidagit. Abisok Piŋkop but yawot ami da ²¹ ^wji paŋtagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tugaŋ daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do aŋek uŋun da ninon pi aban aŋpak morap iyi galak tosok uŋun aŋ mudoneŋ. Tilimni dagok dagogi mini taŋ aŋaŋ kikdisak, do mani aŋkisiŋ kimotneŋ. Uŋun asi.

Mibi gen

²² ^xNot kabi, nak ji dakon but paŋteban ak do gen on mandaŋ damisat uŋun do mirak pakyansi yopni, nido gen on mandisat uŋun dubagisi dima.

²³ ^yJi yaŋ nandani, notnin Timoti uŋun dam tebanon naŋ yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kaŋ, nit ji dandak do apdeŋ.

²⁴ ^zNin dakon gildat tagi yipno kila aminji gat ae Piŋkop dakon miŋat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktim yipmaŋ apgwit uŋunyo kisi gildatni tagi yipba jikon abisak. ²⁵ ^{aa}Piŋkop dakon nandaŋ yawotni ji kisikon tosok do bisit asat.

^m 13.11 MS 16.27 ⁿ 13.12 Jn 19.17 ^o 13.13 Ibr 12.2 ^p 13.14 Ibr 11.10,16; 12.22
^q 13.15 Kap 50.14,23 ^r 13.16 Pil 4.18 ^s 13.17 1Tes 5.12 ^t 13.18 Ya 24.16; 2Ko 1.12
^u 13.20 Jer 32.40; Esi 37.26; 1Pi 2.25